

Så minns jag tant Klara

Av Rut Hermansson

Artikel i Västerviks-Tidningen 1964

NÄR MAN REST VÄGEN från Västervik förbi Hummelstad och Bromåla gård, upptäcker man en liten stuga mellan stora landsvägen och avtagsvägen till Brotorps by. Detta är i och för sig ej något anmärkningsvärt, men det är den som en gång för länge sedan bodde i stugan, som jag nu vill berätta om. Stugan, vars namn är Svingen, såg helt annorlunda ut för 50 år sedan än den gör nu, ty den är ombyggd och renoverad och även bebodd. Där bodde då tant Klara Mjölner, som väl de flesta äldre ortsbor säkert minns.

Tant Klara, som hon kallades, var lam i båda benen. Hur länge hon varit det, kan jag ej med full säkerhet uttala mig om, men enligt vad jag hört berättas började denna lamhet i slutet på 1800-talet. Så länge jag minns - från 1907 tills hon gick ur tiden år 1922 - satt hon alltid förlamad i sin kökssoffa.

På den tiden bestod stugan bara av ett rum och ett mycket litet kök. Det fanns ingen förstuga, utan när man öppnade köksdörren kom man in i köket på en gång. Köket var så litet, att tant Klara kunde från sin bädd sträcka sig till kokspisen och själv tända upp, bara det var ved och tändstickor framlagda på hällen.

Det märkliga var att hennes kokspis alltid var så blank och putsad, ja, jag vågar säga den blankaste kokspis jag någonsin sett. Tant Klara kunde inte stiga upp ur sin bädd, ty hon kunde varken stå eller gå, benen var helt förlamade. Men i överkroppen hade hon full rörelseförmåga, mycket kunde hon dock ej uträtta där hon satt i sin bädd.

Det märkliga med denna kvinna var, att hon aldrig klagade över sitt handikapp och hårda, bittra öde. Hon fick så gott som helt lita sig till grannar och vänners hjälpsamhet. Det fanns också vänner, som utan den minsta ersättning troget såg till tant Klara. En väninna kom dagligen för att bära in vatten och ved, hjälpa till med toalett, m.m. Kamma och tvätta sig kunde tant Klara göra själv, bara hon fick tvättvatten och tillbehör till sig i soffan.

Genom sitt alltid strålande humör och trevliga sätt hade hon en stor vänskapskrets, som kom med mat- och kaffekorgar till henne. Det var alltid roligt att gå till tant Klara. Som barn blev vi av mor skickade då och då med lite godsaker till den snälla och glada tanten. Vid sådana besök hände det att vi själva fick gå in i hennes rum och titta på alla gamla fina saker som fanns där. Jag minns alla vackra porslinsfigurer som stod på en hörnhylla, det var Kristusbilder och änglar, vilka vi varmt beundrade. Hyllan pryddes med en mycket vacker hyllremsa av yllegarn, det var bollar och tofsar i skiftande färger.

PIGTITTARE OCH SOFFKARM pryddes av antimakasser, kring malmljusstakarna sågs det ljusmanschetter av pärlor i alla färger och de trebenta fönsterborden pryddes med de underbaraste infällningar. Ja, det var mycket vackert som inte tant Klara själv kunde gå in och titta på när hon önskade, det hände väl någon gång att hon blev buren och hjälpt in i sitt rum.

När Jag blev äldre och hade plats blev jag även av min matmor sänd med matkorgar, när hon ej själv hade tillfälle att gå. Det kan tänkas att tant Klara hade någon liten fattigdel, men det var ej mycket på den tiden, ty jag vet att till jul vid ett tillfälle tilldelades de fattiga två

kronor i pengar och tre salta sillar. Sådan utdelning skedde i Hallingebergs sockenstuga i min barndom. Tant Klara var ju oförmögen till allt arbete, så hon hade väl hamnat på fattighuset om hon inte haft så trogna vänner och grannar. Det var stor risk för tant Klara att ensam, inlåst och förlamad sitta i en bädd, utan att kunna stiga upp och komma ut, och hur lätt kunde det blivit eld i köket, när hon tände i sin kokspis. Hon hade då med all säkerhet blivit innebränd.

När man besökte tant Klara fick man ge sig tillkänna genom att knacka på köksfönstret, vid vilket hennes soffa stod. Hon öppnade då fönstret och stack ut köksnyckeln, man fick sedan själv öppna och stiga in till henne. Detsamma var det när man gick. Då låste man in tant Klara och gav henne nyckeln tillbaka genom fönstret, vilket hon själv kunde både öppna och stänga.

PÅ DEN TIDEN gick det många kringvandrande människor, luffare, gesäller, nasare och även de kom på besök till tant Klara, ovetande om hennes öde. De blev dock aldrig insläppta. Hon var aldrig rädd, utan öppnade sitt fönster som vanligt. Frimodigt och glatt berättade hon sin belägenhet för dem. De lyssnade med stor beundran och aktning för den glada kvinnan och avlägsnade sig med vördnadsfull bugning. Det var inte alls ovanligt att en del av dem kom på återbesök för att få ett litet samtal med tant Klara. De hade också en del att berätta för henne hur det var att vandra omkring i bygderna.

Tant Klara matade och pratade med fåglarna genom sitt öppna fönster. Hon berättade att hon hade en bofink, som förstod vad hon pratade om. Han återkom år efter år. Hon kände väl igen sin fågel, ty på hans högra fot var en tå borta. På Sommarmorgnarna kom han tidigt och knackade på fönsterrutan. Var inte tant Klara vaken fortsatte han envist med sitt knackande tills han märkte att hon rörde på sig, och då slog han sina drillar för henne. Fågeln kunde sitta långa stunder och sjunga, men då brukade hon säga till honom:

”Nu får du allt ta fritt en stund och flyga ut och se om du får något nytt att berätta för mig.”

Genast lyfte bofinken på sina vingar och flög bort och kunde vara borta både 2 och 3 timmar, men då hade han mycket att berätta, påstod tant Klara. Hon frågade då om allt vad hon trodde han sett. Genast kom det ett kvittrande som svar. Tant Klara tänkte på den tiden då hon själv kunde gå ut i naturen och se sig omkring. Därför frågade hon sin lille vän om blommande ängar och hagar, näckrosor på glittrande vatten blåklint i böljande sädesfält, smultronställen och mycket mera. Ja, hon frågade även efter igelkotten som kom fram om kvällarna och ville ha mjölk, hon tänkte också på lilla ormslån, som solade sig på stora stenen. Det var mycket som hon ville veta. Allt fick hon svar på, sade hon, de hade väl sitt gemensamma språk.

När så fågeln och hon pratats vid en stund, brukade hon säga: ”Du är väl trött nu min lilla vän, vila dig litet.”

Genast stack bofinken sitt lilla huvud under höger vinge, blev tyst och kunde sitta stilla långa stunder. Allt detta berättade tant Klara med en sådan glädje och övertygelse, att man måste tro vad hon sade.

När jag förra sommaren vandrade på Hallingebergs kyrkogård upptäckte jag bland gräs en liten gravsten, som verkade bortglömd och övergiven. Den talar om att där vilar Klara Mjölner som var född i början på 1840-talet och gick ur tiden år 1922.

RUT HERMANSSON

Texten digitaliserad och redigerad av Anders Jacobsson hösten 2015